

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8CdoVP/8/2026
Identifikačné číslo spisu:	4319202869
Dátum vydania rozhodnutia:	26.05.2026
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:4319202869.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Y. M. T., narodeného XX. B. XXXX, Š., prechodne bez prihlásenia T. XXX, zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária Mgr. Gabriela Nováková s.r.o., Dunajská Streda, Nemesszegská 6575/35, IČO: 55 112 111, proti žalovaným 1/ S.. V. I., narodená XX. Q. XXXX, Š.X., M. C. Y. XXX, 2/ M. T., narodený XX. C. XXXX, Š., M. C. Y. XXX, M. M. Š., W.. I. XX/XX, obaja zastúpení advokátkou JUDr. Janou Ondrášikovou, Levice, Ul. F. Hečku 34/A, o vrátenie daru, vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 7C/39/2019, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 04. septembra 2025 sp. zn. 7Co/56/2024, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 04. septembra 2025 sp. zn. 7Co/56/2024 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) podľa § 388 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zmenil (výrok I.) zamietajúci rozsudok Okresného súdu Levice (ďalej len „súd prvej inštancie“ resp. „prvoinštančný súd“) z 18. júla 2022 č. k. 7C/39/2019-301 tak, že „...žalobca je podielovým spoluvlastníkom v rozsahu 1 z celku nehnuteľností, nachádzajúcich sa v okrese T., obec A., kat. úz. M. C. Y., zapísaných na LV č. XX pre obec A. a k. ú. M. C. Y., vedených Okresným úradom Levice, katastrálnym odborom, ako stavby so súp. č. XXX, postavená na pozemku registra CKN parcela č. XXX/X pozemok registra CKN parcela č. XXX orná pôda o výmere 997 m² a pozemky novovytvorené geometrickým plánom č. 40446751-20/2022, ktoré sú označené ako pozemok registra CKN parc. č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 127 m², pozemok registra CKN parcela č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 197 m², pozemok registra CKN parcela č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 21 m², pozemok registra CKN parcela č. XXX/X záhrady o výmere 125 m² pozemok registra CKN parcela č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 65 m²; žalobcovi priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania (výrok II.).

1.2 Súd prvej inštancie zamietajúci rozsudok odôvodnil právne aplikáciou ustanovení § 628, § 630, § 34, § 37, § 39, § 100 ods. 1, § 101, § 112 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej ako

„Občiansky zákonník“), čl. 2, čl. 4, § 2, § 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej ako „Zákon o rodine“), § 19, § 20 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej ako „ZMPS“), čl. 26 zmluvy medzi ČSSR a MLR o právnej pomoci vo veciach občianskych, a skutkovo tým, že na základe vykonaného dokazovania považoval za nesporné, že žalobca a žalovaná mali uzavrieť manželstvo v Maďarsku pred orgánom cirkvi, pričom toto manželstvo nebolo uzavreté platným a účinným spôsobom a z toho dôvodu nemožno považovať žalobcu a žalovanú za manželov a túto skutočnosť strany sporu nerozporovali. Žalobca ako darca a pôvodná žalovaná I. D. ako obdarovaná dňa 07. septembra 2010 uzavreli darovaciu zmluvu, na základe ktorej daroval žalobca žalovanej spoluvlastnícky podiel vo výške 1 k nehnuteľnosti spolu s pozemkom, evidovaných na Správe katastra Levica na LV č. XXX v obci A., v katastrálnom území M. C. Y. M. S. X. Žalobca v žalobe tvrdil, že medzi ním a žalovanou došlo po čase k citovému odcudzeniu z dôvodu nevery žalovanej, táto mu zbalila všetky osobné veci a zrušila mu trvalý pobyt v spornej nehnuteľnosti, podala na žalobcu účelovo trestné oznámenie za týranie, vydieranie, vyhrážanie, ohováranie a iné skutky, pričom toto konanie bolo zastavené. Žalobca mal za to, že žalovaná svojim konaním porušila dobré mravy a preto ju vyzval na vrátenie daru. Osobitne poukázal na znenie článku III. darovacej zmluvy, v zmysle ktorého „Obdarovaná dar darcu s vďakou prijíma a zároveň prehlasuje, že sa o darcu postará a umožní mu i naďalej, tak ako i doteraz, užívať domovú nehnuteľnosť spolu s pozemkami v celosti.“ Pred meritórnym rozhodnutím vo veci sa najskôr prvoinštančný súd zaoberal otázkou naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení vlastníckeho práva, ktorý považovala za daný, čo však nemusí znamenať aj úspech v spore a ďalej aj otázkou platnosti darovacej zmluvy ako s predbežnou otázkou, pričom dospel k záveru, že táto zmluva neodporuje ustanoveniu § 628 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Mal za to, že požiadavke bezodplatnosti neodporuje, aby bol s darovaním spojený záväzok obdarovaného k protislužbe, ktorá sama osebe majetkovú povahu nemá. V danom prípade sa nejednalo ani o vzájomnú podmienenosť, keďže z obsahu zmluvy nevyplynulo, že vôľou darcu bolo darovať nehnuteľnosť s podmienkou opatrovania a možnosti užívať nehnuteľnosť. Podľa súdu prvej inštancie išlo len o potvrdenie doterajšieho stavu, keď zmluvné strany v tom čase žili v spoločnej domácnosti a teda k žiadnemu nadobudnutiu majetkového protiplnenia darcom nedošlo. Konštatoval, že žalobca so žalovanou neuzavreli v jednej listine dve zmluvy a prehlásenie obdarovanej vo vzťahu k darcovi vyhodnotil len ako morálny záväzok nemajúci charakter majetkového protiplnenia. Uviedol, že nezriadenie doživotného bývania a opatery ako vecného bremena nespôsobuje neplatnosť darovacej zmluvy z dôvodu namietaného nedodržania jej bezodplatnosti.

1.3. V spore samotnom nebolo preukázané, že by sa žalobcom predložená výzva na vrátenie daru (č.l. 13 spisu) pred podaním žaloby dostala do dispozičnej sféry žalovanej. Uvedené nepreukazoval podací lístok, ktorý bol prílohou žaloby (č.l. 12), nakoľko mal vyplnenú jedine časť odosielateľ a adresát. Podacie číslo a ani prijatie poštou vyplnené nebolo, preto nebolo možné považovať za preukázané, že by bola táto výzva podaná na poštovú prepravu a dostala sa do dispozičnej sféry žalovanej. Za prejav vôle smerujúci k vráteniu daru bolo možné považovať až podanú žalobu, ktorá bola žalovanej doručená dňa 26. septembra 2019. Námietku premĺčania vznesenú žalovanou vyhodnotil súd prvej inštancie za nedôvodnú. Ďalej sa zaoberal tvrdou existenciou hrubého porušenia dobrých mravov zo strany žalovanej, za čo nepovažoval podanie trestného oznámenia, a to ani za situácie, že toto stíhanie bolo zastavené. Konštatoval, že v civilnom konaní, ako ani v trestnom konaní, nebolo preukázané úmyselné kriminalizovanie žalobcu. V tejto súvislosti poukázal na záver rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 01. novembra 2010 sp. zn. 3Cdo/53/2006. Za hrubé porušenie dobrých mravov zo strany žalovanej nepovažoval ani zamedzenie užívania darovanej nehnuteľnosti žalobcovi, s tým, že nič na tom nemení ani príslub žalovanej umožniť žalobcovi užívať nehnuteľnosti tak, ako to bolo zakomponované do darovacej zmluvy, nakoľko treba zdôrazniť, že v prípade darovacej zmluvy ide o bezodplatnú zmluvu a takýto časovo neohraničený príslub vo vzťahu k darcovi, by bez ďalšieho bol v zrejmom nepomere vo vzťahu k právam obdarovanej nerušene užívať svoju nehnuteľnosť. Za hrubé porušenie dobrých mravov nepovažoval ani nadviazanie mimopartnerského vzťahu žalovanou z dôvodu, že žalobca so žalovanou neuzavreli platné manželstvo a teda neboli manželia, preto ani porušenie vernosti v partnerskom vzťahu nemá následky v rovine právnej tak, ako to upravuje ustanovenie § 18 Zákona o rodine. Nevera medzi nemanželmi (partnermi) nemôže požívať takú ochranu ako v manželskom zväzku. Vykonanie ďalších dôkazov navrhnutých žalovanou súd prvej inštancie nevykonával, nakoľko ich vykonanie nepovažoval za

potrebné a hospodárne, pretože mal v dostatočnom rozsahu zistený skutkový stav tak, aby mohol rozhodnúť o podanej žalobe. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Odvolací súd v odôvodnení v poradí prvého/potvrdzujúceho rozsudku z 25. mája 2023 sp. zn. 7Co/9/2023 uviedol, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav a z neho vyvodil aj správny právny záver pričom v dôvodoch rozhodnutia zrozumiteľne uviedol akými závermi sa riadil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia; konštatoval správnosť dôvodov, ktoré súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí uviedol, pričom toto rozhodnutie má oporu vo vykonanom dokazovaní.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v poradí prvý rozsudok Krajského súdu v Nitre z 25. mája 2023 sp. zn. 7Co/9/2023 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a to uznesením z 31. júla 2024 sp. zn. 8Cdo/70/2024. Čo sa týka žalobcovej (prvej) námietky o neplatnosti darovacej zmluvy pre jej „odplatnosť“, ktorú vyvodzoval z čl. III. darovacej zmluvy (č.l. 8 spisu), túto považoval dovolací súd za neopodstatnenú, keďže uvedeným spôsobom formulovaná zmluva neodporuje požiadavke bezplatnosti darovania. S darovaním spojený záväzok obdarovanej k protislužbe („postarať sa a umožniť i naďalej užívanie nehnuteľnosti“), sám o sebe majetkovú povahu nemá. Pokiaľ ide o druhú dovoláciu námietku - nesprávneho právneho posúdenia intenzity porušenia dobrých mravov, dovolací súd konštatoval, že súdy nižších inštancií, pri posudzovaní intenzity konania obdarovaného - žalovanej voči darcovi, nevyhodnotili správne individuálne okolnosti prejednávanej veci, resp. nepostupovali v zmysle všeobecných zásad formulovaných judikatúrou najvyššieho súdu. V uvedenom smere poukázal na ustanovenie § 630 Občianskeho zákonníka a jeho teoretický rozbor a tiež judikatúru najvyššieho súdu.

4. Odvolací súd v odôvodnení v poradí druhého/zmeňujúceho a dovolaním napadnutého rozsudku uviedol, že v ďalšom konaní, bol viazaný vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP) v dôsledku čoho odvolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nebolo možné považovať za správny. Preto uložil žalovanej povinnosť vydať darované nehnuteľnosti. Konštatoval, že správanie žalovanej bolo v hrubom rozpore s dobrými mravmi, čo zakladá dôvod na vrátenie daru v zmysle ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka, ktoré odvolací súd citoval a na rozbor ktorého tiež poukázal.

4.1. Z obsahu spisu odvolací súd ešte pred meritórnym rozhodnutím zistil, že po tom, čo Najvyšší súd Slovenskej republiky v poradí prvý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie (uznesením z 31. júla 2024), žalovaná darovala časť sporných nehnuteľností v katastrálnom území M., deťom strán sporu M. T. X. V. I., každému v 1 a zvyšnú časť, a to pozemky CKN parcela č. XXX vo výmere 997 m² a CKN parcela č. XXX o výmere 462 m², synovi M. T. v pomere 1/1 k celku. Do spisu žalovaná predložila aj rozhodnutie Okresného úradu Levice, katastrálny odbor zo dňa 20. novembra 2024 č.k. A. -XXXX/XXXX, ktorým bol povolený vklad vlastníckeho práva k hnutelnosti a toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňom 20. novembra 2024. Vzhľadom k tejto skutočnosti (uskutočnené prevody) odvolací súd vyzval strany sporu v zmysle § 382 CSP, aby sa vyjadrili k otázke posúdenia pasívnej legitímácie žalovanej (pozri čl. 699 spisu); na výzvu odvolacieho súdu ale nereagovali.

4.2. Vychádzajúc z toho, že v praxi, tak ako tomu bolo aj v prejednávanej veci, môže dôjsť k situácii, že obdarovaný predmet daru, po tom čo sa stane jeho vlastníkom, scudzí, odvolací súd mal za to, že ak k takémuto prevodu dôjde až po tom, čo je obdarovanému doručená výzva na vrátenie daru podľa § 630 Občianskeho zákonníka, (t. j. čo sa darca v dôsledku splnenia stanovených podmienok, s účinkami ex nunc, stane opäť vlastníkom darovanej veci), ide o neplatný prevod vlastníckeho práva a v takomto prípade zostáva právo darcu na fyzické vydanie predmetu daru, zachované. Ak však scudzí obdarovaný darovanú vec pred doručením výzvy na vrátenie daru, nemožno z hľadiska oprávnenia obdarovaného spochybňovať platnosť tohto scudzenia, pretože v dobe prevodu mu patrilo vlastnícke právo, a teda aj právo s vecou nakladať (§ 123 Občianskeho zákonníka). V prípade, ak obdarovaný z dôvodov, ktoré neodporujú zákonu, nemôže splniť svoju povinnosť fyzicky odovzdať darcovi predmet daru, túto povinnosť nemá ani nový vlastník veci.

4.3. V preskúvanom prípade podmienky stanovené v § 630 Občianskeho zákonníka pre vrátenie daru boli splnené, pretože momentom doručenia výzvy na vrátenie daru, povinnosť obdarovaného (t.j. žalovanej) vrátiť dar, vznikla (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/616/2025), avšak v priebehu odvolacieho konania došlo k scudzeniu spornej nehnuteľnosti a žalovaná už v čase rozhodovania odvolacieho súdu nebola vlastníčkou darovaných nehnuteľností. Keďže v danom prípade bola predmetom daru nehnuteľnosť a obdarovaná (žalovaná) odmietla darcovi nehnuteľnosť dobrovoľne odovzdať a prepísať v katastri nehnuteľností žalobcovi nezostávalo nič iné, ako podať na súd žalobu o určenie jeho vlastníckeho práva k daru, pretože až určovací výrok súdu je podkladom pre ďalší zápis vlastníckeho práva darcu k daru do katastra nehnuteľností. Rozhodnutie súdu priamo nezakladá vznik vlastníckeho práva darcu, je len právnym titulom pre zápis vlastníckeho práva darcu do katastra nehnuteľností, ktorý sa vykoná záznamom (§ 34 zákona o katastri nehnuteľnosti). Určením vlastníckeho práva sa môže domáhať žalobca len vo vzťahu k vlastníkovi nehnuteľnosti, a keďže v danom prípade už žalovaná nebola vlastníkom nehnuteľností, nie je ako vlastníčka v katastri nehnuteľností zapísaná na liste vlastníctva, nebola preto v danom prípade pasívne legitimovaná.

4.4. Odvolací súd považoval za potrebné doplniť, že právo darcu na vrátenie daru, stanovené zákonom nezávisí od toho ako obdarovaný s predmetom daru nakladá. Zmyslom vrátenia daru, ktorým obdarovaný získal bezplatne určitú majetkovú hodnotu, je v prípade splnenia podmienok túto hodnotu darcovi vrátiť. Povinnosť vydať dar vyplýva z noriem o bezdôvodnom obohatení (§ 451 a nasl. Občianskeho zákonníka). Vecné plnenie podlieha naturálnej reštitúcii, ktorá sa uplatní najmä pri veciach určených genericky. Veci individuálne určité a nezastupiteľné sa tiež vrátia in natura. Ak obdarovaný už dar nemá, spotreboval ho, zničil alebo scudzil, reštitúcia sa uskutoční poskytnutím peňažnej náhrady (§ 458 Občianskeho zákonníka). Podľa § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka, musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením. Ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada.

4.5. V prejednávanej veci odvolací súd uzatváral, že žalobca dôvodne žiadal vrátenie daru špecifikovaného v žalobe, ktorého vlastníčkou bola žalovaná. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, je jednoznačné, že sa má vydať to, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením (odvolaním darovania), a to in natura. Peňažná náhrada sa poskytuje len v prípade, ak to nie je možné; musí ísť o objektívnu, faktickú nemožnosť vydania pôvodného predmetu bezdôvodného obohatenia, a to tak, napríklad aj v prípade prevodu tejto nehnuteľnosti na iné osoby. V danom prípade, obdarovaná, pôvodne žalovaná I. D., predmet daru, po tom čo sa stala jeho vlastníkom a po tom, čo jej bola doručená výzva na vrátenie daru podľa § 630 Občianskeho zákonníka scudzila. Darca sa preto v dôsledku splnenia stanovených podmienok s účinkami ex nunc stal opäť vlastníkom darovanej veci, išlo preto o neplatný prevod vlastníckeho práva a v takomto prípade zostalo právo darcu na fyzické vydanie predmetu daru, zachované.

4.6. Odvolací súd na základe návrhu žalobcu uznesením zo dňa 25. júna 2025 pripustil, aby do konania namiesto pôvodnej žalovanej I. D. vstúpili S.. V. I. a M. T. (ako žalovaní 1/ a 2/). Odvolací súd tak postupoval podľa § 80 ods. 2 CSP, pretože v konaní došlo na základe darovacej zmluvy k prevodu vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam. Keďže išlo ale o neplatný prevod vlastníckeho práva a žalobcovi zostalo právo na fyzické vydanie predmetu daru zachované, keďže túto povinnosť nemohla splniť pôvodne žalovaná a súd pripustil, aby na jej miesto vstúpili žalovaní 1/ a 2/ (ktorí nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnosti na základe neplatného prevodu vlastníckeho práva), tak túto povinnosť majú oni ako noví vlastníci veci. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a určil, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom sporných nehnuteľností.

4.7. V závere napadnutého rozhodnutia v bodoch 23. až 33. odvolací súd ešte reagoval na námietku žalovanej tvrdiacej, že odvolanie žalobcu bolo podané oneskorene. Chronologicky opísal priebeh doručovania rozsudku súdu prvej inštancie, citoval relevantnú právnu úpravu zákona o e-Governmente účinného do 31. októbra 2022, aktuálnu judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, závery odbornej literatúry a konštatoval, že odvolanie žalobcu bolo podané včas.

4.8. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v súlade s § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 2 CSP.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“), prípustnosť ktorého vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Namietali nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, jeho arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť. V rámci tejto námietky bližšie uviedli, že odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil zamietajúci rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovel. Svoje rozhodnutie odôvodnil v bodoch 12 až 34. V bode 12 pritom uviedol, že bol viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie a po prejednaní veci dospel k záveru, riadiac sa právnym názorom dovolacieho súdu, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť podľa § 388 CSP. Z výroku napadnutého rozhodnutia ale jednoznačne vyplýva, že odvolací súd sa nemohol stotožniť s odôvodnením odvolaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a svoje rozhodnutie odôvodniť s odkazom na § 387 ods. 2 CSP, pretože odvolaniu žalobcu vyhovel zmeňujúcim rozsudkom. Za ďalšie odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nezaoberal podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, neuviedol ani, že sa s nimi vypořiadal v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie s ktorými sa stotožňuje, alebo nestotožňuje a prečo. Konkrétnejšie odvolací súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami v odvolaní žalobcu, najmä s jeho odvolacou námietkou, že za prejav vôle na vrátenie daru treba považovať už výzvu na vrátenie daru (č.l. 13) a nesúhlasil s právnym názorom súdu prvej inštancie, ktorý za prejav smerujúci k vráteniu daru považoval až podanú žalobu doručенú ešte žalovanej dňa 26. septembra 2019 (viď odvolanie žalobcu na str. 2 písm. b/); nevysporiadal sa ani s odvolacou námietkou nesprávneho právneho a skutkového posúdenia žaloby súdom prvej inštancie, ktorý vyvodil právny záver, že za hrubé porušenie dobrých mravov nemožno pokladať podanie trestného oznámenia žalovanou na žalobcu (viď odvolanie na str. 3 písm. c/) a ani zamedzenie užívania darovanej nehnuteľnosti (viď odvolanie na str. 4 písm. d/). Odvolací súd neodôvodnil, či za hrubé porušenie mravov žalovanou považoval alebo nepovažoval aj neveru (súc byť viazaný uznesením najvyššieho súdu), hoci žalobca odvolaním nenamietal nesprávne právne posúdenie súdom prvej inštancie, čo do tvrdenej nevery žalovanej a ak áno, neuviedol dôvody ne/rešpektovania procesného ustanovenia CSP o jeho viazanosti odvolacími dôvodmi (§ 379 CSP). Odvolací súd rozhodol o žalobe určovacím rozsudkom, pričom naliehavosť právneho záujmu žalobcu podanej určovacej žalobe neposúdil a neodôvodnil a rovnako neposúdil a neodôvodnil princíp vzájomnosti, a to okolnosti a intenzitu konania žalobcu voči žalovanej v rozpore s dobrými mravmi po darovaní podielu z nehnuteľností. Odvolací súd zrozumiteľným spôsobom nevysvetlil z akých dôvodov pristúpil k posudzovaniu platnosti prevodu vlastníckeho práva žalovanou. Pôvodne žalovaná I. D., už nebola stranou v spore a nemala žiadny procesný nástroj sa k tomuto posúdeniu vyjadriť. Následne nevysvetlil, prečo mal za dôvodný návrh na pripustenie zmeny podľa § 80 CSP, keď prevod vlastníctva posúdil ako neplatný. Pokiaľ sa rozhodol posudzovať platnosť prevodu, pre svoj záver o jeho neplatnosti neaplikoval žiadne právne ustanovenie hmotného práva a neodôvodnil ho. Odvolací súd v rozpore so základným princípom rovnoprávného postavenia strán sporu (čl. 6 ods. 1 CSP) rozhodol o zmene žaloby v prospech žalobcu (ktorá zmena mala pre úspešnosť žaloby podstatný význam) a následne o sedem dní po právoplatnosti uznesenia rozhodol o zmenenej žalobe, ktorým postupom pôvodnej žalovanej uprel právo vyjadriť sa k návrhu žalobcu na zmenu žaloby (§ 167 ods. 2 CSP), pripraviť sa v primeranej lehote na pojednávanie o takto zmenenej žalobe a oboznámiť sa s novým dôkazom, navrhovať ďalšie dôkazy a uplatňovať námietky, podať vzájomnú žalobu. Žalovaná po zrušení napadnutého rozsudku dovolacím súdom v ďalšom odvolacom konaní doručila nový dôkaz, výzvu žalobcu na vrátenie daru z 15. decembra 2017 zdôvodňujúcu, že sa jedná o právne významný dokument, o prejav vôle žalobcu na vrátenie daru, ktorý predchádzal výzve pripojenej k žalobe a žalobca tento dôkaz v konaní úmyselne zatajil. Aj s poukazom na túto skutočnosť opakovane navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nie je preskúmateľné, pretože odvolací súd neuvádza žiadne skutkové závery a z nich vyplývajúce právne závery, ktoré majú najmä pre odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podstatný význam a boli právne významné pre jeho zmeňujúce rozhodnutie.

5.1. Za nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala im patriace procesné oprávnenia dovolateľa označili to, že odvolací súd, na rozdiel súdu prvej inštancie, v bode 21. vyvodil záver, že žalovaná predmet daru scudzila po tom, čo jej bola doručená výzva na vrátenie daru a z tejto skutočnosti vyvodil, že doručením výzvy na vrátenie daru sa darca (žalobca) stal opäť vlastníkom predmetu daru. Naopak, súd prvej inštancie nemal za preukázané, že sa žalobcom predložená výzva na vrátenie daru (na č. l. 13) pred podaním žaloby dostala do dispozičnej sféry žalovanej a za prejav smerujúci k vráteniu daru považoval až podanú žalobu doručenú žalovanej dňa 26. septembra 2019 (viď. bod 61. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd odlišne posúdil právny úkon, prejav vôle darcu na vrátenie daru vo vzťahu nadobudnutia vlastníctva k predmetu daru a tiež, že súd posudzoval novú skutočnosť, a to platnosť prevodu vlastníckeho práva žalovanej v priebehu odvolacieho konania. Napriek tomu, že v priebehu konania nariadil odvolacie pojednávanie, ktoré v dôsledku prekážok na strane žalovanej, ako aj právnych zástupcov oboch strán sporu postupne zrušoval a napriek tvrdeniu v bode 12 odôvodnenia, že prejedal vec na odvolacom pojednávaní, odvolacie pojednávanie, po pripustení zámeny strán na strane vecnej pasívnej legitimácie, nenariadil. Nariadovaním pojednávania v čase, keď stranou sporu bola žalovaná I. D., mala žalovaná a neskôr aj dovolatelia zato, že odvolací súd pristúpi k zopakovaniu dokazovania a k hodnoteniu nových dôkazov. Nenariadením pojednávania po zámene dovolateľov (ktorí neboli zastúpení advokátom a ani sa o vstupe do konania nedozvedeli) zasiahol do ich práva vyjadriť sa k dôkazom vykonaným ku dňu rozhodnutia súdu prvej inštancie, navrhovať vykonanie nových dôkazov, vyjadriť sa k posúdeniu novej skutočnosti, neplatnosti prevodu vlastníckeho práva na nich ako aj k odlišnému právnemu posúdeniu momentu povinnosti obdarovanej vrátiť dar. Navyše, z písomných podaní žalovanej vyplýva aj to, že súd prvej inštancie nenariadil výsluch S.. V. I. a M. T., ktorých navrhovala vypočuť v tom čase ako svedkov, a ktorí mali právo byť vypočutí v odvolacom štádiu konania ako strana sporu. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k záveru o zmene rozsudku súdu prvej inštancie dospel iba na základe dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie, bez toho, že by zopakoval dôkazy v potrebnom rozsahu (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/290/2021).

5.2. Za nerešpektovanie princípu rovnakého právneho postavenia strán v súdnom konaní dovolateľa označili postup odvolacieho súdu, ktorý vzhľadom na rozhodnutie Okresného úradu Levice zo dňa 20. novembra 2024 č. k. V-5067/2024 podľa § 382 CSP oznámil listom zo dňa 23. mája 2025 stranám sporu, že bude skúmať vecnú pasívnu legitimáciu žalovanej, s tým aby sa k predmetnej otázke vyjadrili. Takýto postup ale nie je súladný so zákonom, pretože nešlo o prípad, kedy by odvolací súd mohol použiť § 382 CSP. Posudzovanie pasívnej vecnej legitimácie žalovanej nebolo totiž otázkou skutkovou, ale skúmaním procesných podmienok konania. Dovolatelia preto vyslovili domnienku, že doručením výzvy stranám sporu odvolací súd istým spôsobom „poučil“ žalobcu/odvolateľa, „upovedomil“ ho o tom, že bude skúmať pasívnu vecnú legitimáciu a tým ho aktivoval na podanie „Návrhu na zmenu podľa ust. § 80 CSP“ dňa 17. júna 2025. Z obsahu spisu pritom vyplýva, že žalobca v uvedenom smere až do doručenia oznámenia nebol procesne aktívny a návrh na zmenu podal až po oboznámení sa s oznámením odvolacieho súdu. Odvolací súd v bode 17 napadnutého rozsudku odôvodnil aplikáciu § 382 CSP zmätočne a v rozpore s obsahom a účelom tohto procesného ustanovenia. Napokon súdy nižších inštancií konali so žalobcom ako so zastúpeným advokátom na základe bezvadného splnomocnenia, hoci plnomocenstvo udelené advokátke B. V. C. nebolo podpísané zaručeným (kvalifikovaným) elektronickým podpisom, prípadne nebolo predložené v zaručenej konverzii. Odvolací súd v ďalšom konaní konal so žalobcom ako so zastúpeným právnickou osobou Advokátskou kanceláriou B. V. C. O..U..L., hoci takejto právnickej osobe plnomocenstvo neudelil a v odvolacom konaní bol navyše už zastúpený iným advokátom (fyzickou osobou B. V. C.). Oba súdy na všetky úkony žalobcu vykonané prostredníctvom advokátov prihliadali, konali s nimi a rozhodovali o nich. Takýmto postupom súdy procesné postavenie žalobcu v spore nezákonne zvýhodnili, nerešpektujúc v procese tzv. zásadu rovnosti zbraní strán sporu, a preto svojím postupom zasiahli do práva dovolateľov na spravodlivé súdne konanie.

5.3. Na základe vyššie uvedených skutočností dovolateľa žiadali, aby odvolací súd tak rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie

a rozhodnutie.

6. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaných Najvyšší súd Slovenskej republiky žiadal, aby podané dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP odmietol resp. podľa § 448 CSP zamietol, majúc za to, že toto podanie neobsahuje žiadnu právne relevantnú otázku, nepreukazuje kvalifikovaný zásah do práva na spravodlivý proces a smeruje výlučne k revízii právoplatne a vecne správneho rozhodnutia odvolacieho súdu. V podrobnostiach žalobca poukázal na to, že podľa jeho názoru sa napadnutý rozsudok vyporiadava so všetkými rozhodujúcimi skutkovými a právnymi otázkami, rešpektujúc pritom viazanosť právnym názorom dovolacieho súdu. Aj námietka žalovaných o údajnej vade plnej moci právnej zástupkyne žalobcu je účelová a právne irelevantná. Ak by aj boli pochybnosti o riadnom zastúpení, súdy boli povinné postupovať podľa § 129 CSP a žalobcu vyzvať na odstránenie väd, čo sa ale nestalo. Prípadná formálna vada plnej moci by nemohla mať žiadny vplyv na procesné postavenie žalovaných ani na ich práva. Odvolací súd postupoval korektne a v zmysle § 382 CSP aj pri posudzovaní pasívnej legitimácie žalovaných. Pokiaľ ide o samotné prevody nehnuteľností žalobca poukázal na ich časové a personálne súvislosti, ktoré odvolací súd správne zohľadnil. V súvislosti s otázkou doručovania elektronických úkonov žalobca poukázal na judikát R 26/2022, ktorý bol v čase relevantných procesných úkonov rozhodujúcou judikatúrnou autoritou.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“, resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie žalovaných je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

8. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

9. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

10. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

11. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v

konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

15. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

16. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

17. Súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

18. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľov, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do ich práva na spravodlivý proces.

19. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolatelia podľa obsahu prezentovaných námietok v prvom rade vytýkali odvolaciemu súdu, že porušil zásadu viazanosť skutkovým stavom zisteným prvoinštančným súdom, ďalej tiež nesprávny postup v zmysle § 382 CSP, ako aj nepresvedčivé odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ktoré sa nevysporiadava so všetkými rozhodnými argumentami (bližšie viď bod 5. až 5.2. tohto rozhodnutia).

20. K otázke viazanosti odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie existuje aj ustálená judikatúra najvyššieho súdu, v zmysle ktorej „Predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe

vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom" (viď napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 11. decembra 2018, sp. zn. 3Obdo/34/2018, tiež uznesenie najvyššieho súdu zo 7. septembra 2010, sp. zn. 5Cdo/131/2009).

21. Odvolací súd musí zopakovať dôkazy vykonané súdom prvej inštancie, ak vykonané dôkazy mali byť podľa názoru druhoinštančného súdu hodnotené odlišne, ako sa stalo v konaní pred súdom prvej inštancie (porovnaj napr. nález ústavného súdu z 9. septembra 2014, sp. zn. II. ÚS 506/2013).

22. Odvolací súd nemôže prehodením dokazovania, ktoré vykonal súd prvej inštancie, odlišne posúdiť skutkový stav prejednávanej veci. Táto zásada vyplýva z princípu neúplnej apelácie. Výnimku z tejto zásady predstavuje prípad, v ktorom odvolací súd dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje. Urobí tak v prípade, ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Ak sa má vykonať pred odvolacím súdom dokazovanie, je potrebné nariadiť pojednávanie. Touto úpravou sa sleduje dôsledné rešpektovanie procesných práv strán sporu. Z hľadiska skutkového stavu možno uviesť, že pokiaľ odvolací súd vychádza z iných skutkových záverov ako súd prvej inštancie, musí jeho rozhodnutiu predchádzať pojednávanie, na ktorom sa zopakujú dôkazy alebo sa dokazovanie doplní vykonaním ďalších dôkazov (uznesenie najvyššieho súdu z 20. júna 2018, sp. zn. 2Obdo/33/2017).

23. V preskúmvanej veci odvolací súd meritorne rozhodol na základe oznámenia zo dňa 27. augusta 2025 bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keď vo veci vyhlásil dňa 04. septembra 2025 (č.l. 755 a nasl. spisu) verejne rozsudok, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie. Odvolací súd tak vo veci nezopakoval ani nedoplňoval dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie, preto bol pri prejednaní odvolania viazaný skutkovým stavom, tak ako ho na základe vykonaného dokazovania ustálil súd prvej inštancie. Napriek tomu, že odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie (aj na základe odvolacej námietky nesprávne zisteného skutkového stavu) zmenil v odôvodnení svojho rozsudku sa vôbec nevysporiadal s tým, či súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav. V bode 12 odôvodnenia pritom konštatoval, že „...bol viazaný skutkovým stavom, zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP), a vec prejednal na odvolacom pojednávaní...“, avšak v skutočnosti bez zopakovania alebo doplnenia dokazovania uviedol skutkové závery odlišné od prijatých súdom prvej inštancie.

24. Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že odvolací súd v zdôvodnení svojho rozsudku (bod 13 odôvodnenia) výslovne uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu nemožno považovať za správny v dôsledku viazanosti právnym názorom vysloveným dovolacím súdom a „...vzhľadom na túto skutočnosť bolo preto povinnosť žalovanej vydať darované nehnuteľnosti. Takéto správanie žalovanej, ktoré je v hrubom rozpore s dobrými mravmi zakladá dôvod na vrátenie daru v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka...“. Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd vychádzal pri svojom rozhodovaní z iných skutkových záverov ako súd prvej inštancie. Viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným prvoinštančným súdom sa pritom vzťahuje na skutkové zistenia, ktoré sú uvedené v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie, s tým, že odvolací súd ich môže zmeniť alebo doplniť, prípadne inak modifikovať iba po vykonaní, t. j. po opakovaní alebo doplnení dokazovania, k čomu ale v preskúmvanej veci nedošlo. Napadnuté rozhodnutie nebolo nesprávne výlučne po právnej stránke, v ktorom prípade by prichádzala v úvahu možnosť rozhodnúť bez nariadenia pojednávania. Nič na uvedených záveroch nemení ani to, že dovolací súd vo svojom zrušujúcom rozhodnutí uviedol, že všetky skutočnosti, ktorými žalobca odôvodňoval uplatnený nárok treba hodnotiť v ich súhrne a nie izolovane tak, ako to vyhodnotili sudy nižších inštancií, z ktorého dôvodu v poradí prvý rozsudok odvolacieho súdu zrušil. Aj za daného stavu bolo povinnosťou odvolacieho súdu vo veci nariadiť pojednávanie a dokazovanie v potrebnom rozsahu znovu zopakovať resp. doplniť. O to viac, keď v konaní došlo k prevodu sporných nehnuteľností z pôvodnej žalovanej na jej deti, pričom odvolací súd posudzoval v kontexte predložených listinných dôkazov aj tento ďalší prevod so záverom o jeho neplatnosti. Pravdu majú dovolatelia tiež v tom, že odvolací súd svoj záver o neplatnosti ďalšieho právneho úkonu neodôvodnil žiadnym ustanovením hmotného práva.

25. Z doposiaľ uvedeného vyplýva, že odvolací súd svojim procesným postupom odporujúcim zákonnej úprave (§ 383 CSP) bez toho aby za účelom zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 384 ods. 1 CSP) nariadil odvolacie pojednávanie (§ 385 ods. 1 CSP) prehodnocoval dôkazy vykonané súdom prvej inštancie a v otázke rozhodujúcej pre rozhodnutie vo veci, t. j. v otázke hodnotenia intenzity porušenia dobrých mravov prijal odlišný skutkový záver než súd prvej inštancie. Týmto nesprávnym procesným postupom - okrem iného odporujúcim zásade priamosti a ústnosti súdneho konania - odvolací súd znemožnil žalovaným realizáciu im patriacich procesných práv, pričom miera tohto zásahu do procesných práv mala za následok porušenie práva na spravodlivý proces. Dovolací súd preto dospel k záveru, že dovolatelia dôvodne namietali, že v konaní pred odvolacím súdom došlo k vade zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP.

26. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalovaných bolo nielen procesne prípustné (§ 420 písm. f) CSP), ale tiež dôvodné (§ 431 CSP), lebo v ňom bolo opodstatnene namietané, že súd (odvolací) nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Vzhľadom na takto zistenú vadu zmätočnosti sa už dovolací súd nemal možnosť zaoberať ďalšími dovolacími námietkami smerujúcimi k ďalším namietaným vadám zmätočnosti. Najvyšší súd postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1 Cdo 166/2017, 2 Cdo 88/2017, 3 Cdo 146/2018, 4 Cdo 191/2018, 5 Cdo 29/2016, 8 Cdo 70/2017). Odhliadnuc od uvedeného dovolací súd považuje za potrebné uviesť ešte to, že nepovažuje za správny ani postup odvolacieho súdu, ktorý podľa § 382 CSP vyzval strany sporu, aby sa vyjadrili k otázke posúdenia pasívnej legitímácie žalovanej. V už ustálenej súdnej praxi platí, že posúdenie otázky vecnej legitímácie patrí ex offio súdu, preto na posúdenie tejto skutočnosti nebolo potrebné strany sporu vyzývať.

27. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

28. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.